

Voor de zoveelste maal:

Brussel

een boekbespreking

door

Dr. L. Michielsen

De groepen "De Witte Kaproenen" en de "Werkgroep Arbeid" hebben hun lijst van studies over de kommunautaire vraagstukken in België nu aangevuld met een betoog (30 geroneotypeerde bladzijden) over "Het Brussels Separatisme".

Het dient benadrukt dat de stellers het probleem verbinden met de klassenstrijd en het perspectief van een socialistische maatschappij zeer uitdrukkelijk vooropzetten. Een reden om dit betoog met de meeste sympathie tegemoet te treden.

Uitgangspunt van de studie is een reeks gegevens, waaruit blijkt welke enorme concentratie van economische en politieke macht en van rijkdom Brussel binnen zijn agglomeratie omvat. Daaraan zijn verder verschijnselen verbonden als de plethorische ontwikkeling van de tertiaire sektor, de miserie van de pendelarbeid, de verfransing in en rond Brussel. Alles te samen een interessante analyse, die we tot op zekere hoogte wel kunnen onderschrijven.

Tot op zekere hoogte ... want er zit iets onaanvaardbaars in de visie. Wat in de grond economisch-sociale tegenstellingen zijn - en dat wordt ook wel erkend - wordt te veel behandeld als een geografische tegenstelling. Als men (op p.30) leest dat "Vlamingen en Walen nooit zullen blijven dulden door Brussel uitgezogen en gedomineerd te worden", dan kan dat bij manier van spreken wel aanvaard worden. Maar uit de hele kontekst blijkt dat "Brussel" een soort (uiterst nefast) historisch personage is. In werkelijkheid bestaat Brussel als dusdanig niet. "Brussel domineert" betekent in feite alleen maar dat bepaalde mensen, in Brussel woonachtig, domineren. En zij domineren niet, omdat zij in Brussel wonen of omdat zij Brusselaars zijn, maar omdat ze (economisch en politiek) de machtdragers zijn die het kapitalisme in ieder land tot stand brengt, zowel in Nederland, als in Frankrijk, als in West-Duitsland, als bij ons.

Brussel is dus niet een soort historisch personage en het gaat derhalve niet op het "personage-Brussel" te vernietigen om de zaak op te lossen.

Heel de kwestie van federalisme met twee of met drie komt daarop neer. Dat brengt ons tot de kern van het betoog. Wij zijn akkoord, het gaat in België over twee taalgemeenschappen, over twee nationaliteiten (wij laten de Duitstalige groep buiten beschouwing om de voorstelling te vereenvoudigen). Als daarmee alles gezegd was, dan zou de zaak zeer eenvoudig - en al lang geregeld - zijn. Maar er is nu eenmaal die komplekse Brusselse realiteit.

Een enigszins bevredigende oplossing van het kommunautaire vraagstuk in België zou - zo menen wij - o.a. hierin moeten voorzien :

1. Vlaanderen en Wallonië verwerven een zeer ruime autonomie, een eigen parlement,

een eigen uitvoerende macht, eigen fiskale inkomsten; kwestie van de beslissingsmacht dichterbij het volk te brengen.

2. Brussel blijft tot de 19 gemeenten beperkt.

3. Binnen Brussel dienen de kansen van de Vlamingen maximaal veilig gesteld te worden.

4. De Brusselse gemeenten dienen als een apart gewest georganiseerd te worden, gelijkaardig aan Wallonië en Vlaanderen.

Dat laatste precies is het "federalisme met drie" waartegen, in onderhavige studie, van de eerste tot de laatste regel heftig van leer getrokken wordt. Voorgesteld wordt de Brusselse franssprekenden bij de Waalse en de Brusselse Vlamingen bij de Vlaamse staat in te delen. Op p.21 leest men : "ieder Brusselselaar stemt voor zijn respectievelijk Waals of Vlaams parlement". Op p.25 staat : "op nationaal vlak mag Brussel niets minder, maar ook niets meer betekenen dan gelijk welke andere grote stad in België. Brussel moet het gemeenschappelijk bezit worden van Vlamingen en Walen. M.a.w., de nationale soberheid over Brussel moet in handen gelegd worden van de twee gefedereerde staten Vlaanderen en Wallonië op paritaire basis".

Wat hebben wij daar op aan te merken?

1. De realiteit Brussel wordt niet erkend voor wat ze is. Brussel is niet een stad zoals Antwerpen of Luik, om de eenvoudige reden dat Brussel tweetalig is en een massa burgers omvat die noch Waal, noch Vlaming zijn ... zij zijn Belgisch of Brussels!

2. Met dit voorstel wordt eenzelfde territorium door twee verschillende staten bestuurd : het Waalse parlement heeft bevoegdheid over het Brusselse en het Vlaamse parlement heeft ook bevoegdheid over het Brusselse. Dat gaat niet. Dat is technisch onuitvoerbaar. Dat wordt een bron van oneindige conflicten. Een gewest, een deelstaat of federale staat moet afgebakende grenzen hebben. Het gaat niet op dat in Brussel de frankofonen (krachtens een dekreet van het Waalse parlement) links rijden, terwijl de Vlamingen (krachtens een dekreet van het Vlaamse parlement) rechts moeten houden. Deze karikatuur doet geen afbreuk aan de ernst van het bezwaar.

3. De voorstelling, die wij meermaals aantreffen, alsof "een federalisme met drie" een middel zou zijn om een machtsverhouding van twee (Brussel + Wallonië) tegen één tot stand te brengen, gaat niet op. Als ieder van de drie slechts bevoegdheid binnen de grenzen van het eigen gebied heeft, kan er nooit met twee tegen één te beslissen zijn.

4. Het hele betoog wekt de indruk dat de kapitalistische machtsconcentratie in België kan gebroken worden door de invoering van federalistische structuren. Zeker, dergelijke structuren kunnen in beperkte mate tot de demokratise-

ring van ons bestel bijdragen en zijn als dusdanig een waardevol streefdoel. Maar of het nu een federalisering met twee of met drie is, in beide gevallen blijft de macht van het kapitaal onaangetast overeind. De klassenstrijd is niet een soort aanhangsel van de federalistische beweging; de strijd voor het federalisme is een onderdeel van de klassenstrijd in dit land.

L.Michielsen.

P.S. Deze bespreking werd opgesteld in de tweede helft van januari 1976 en laat derhalve de kommunautaire voorstellen, die sindsdien uitgekiend werden, buiten beschouwing. Deze nieuwe voorstellen (een soort "2 ½ federalisme"), veranderen onze mening geenszins. De toewijzing van personaliseerbare aangelegenheden aan de Waalse en de Vlaamse gewesten en van de regionaal-gebonden aangelegenheden aan het Brusselse gewest moet naar onontwarbare situaties leiden.